

GEMEINSAM IN DER EU SEIT 2004 RAZEM W UNII OD 2004 ROKU

• PARTNER ODER KONKURRENTEN IN DER EU?

• PARTNERZY CZY KONKURENCI W UNII?

EU-Beitritt
Am 1. Mai 2004 tritt Polen der Europäischen Union bei. Damit beginnt eine neue Phase der bilateralen Beziehungen. Deutschland und Polen sind jetzt gemeinsam Partner in der EU. Beide Länder versprechen sich eine Vertiefung der bilateralen Zusammenarbeit im politischen, wirtschaftlichen, kulturellen und zivilgesellschaftlichen Bereich.

Politische Gesten
Auf politischer Ebene wird diese neue Qualität der Nachbarschaft mit symbolischen Gesten betont. Der im Mai 2004 gewählte Bundespräsident Horst Köhler unternimmt seine erste Auslandsreise nach Polen und nicht wie bisher üblich nach Paris.

Verstärkte Zusammenarbeit
Im November 2004 besucht Bundeskanzler Gerhard Schröder den polnischen Ministerpräsidenten Marek Belka. Bei diesem Treffen wird die Einrichtung von „Koordinatoren für die deutsch-polnische zwischenstaatliche und grenznahe Zusammenarbeit“ beschlossen. Irena Lipowicz und Gesine Schwan übernehmen diese Aufgabe.

Przystąpienie do UE
1 maja 2004 r. Polska zostaje członkiem Unii Europejskiej. Tym samym zaczyna się nowa faza stosunków dwustronnych. Polska i Niemcy są teraz partnerami w ramach Unii Europejskiej. Oba kraje dążą do pogłębienia współpracy bilateralnej w sferze polityki, gospodarki, kultury i stosunków społecznych.

Polityczne gesty
Nową jakość stosunków sąsiedzkich podkreślają symboliczne gesty na płaszczyźnie politycznej. Celem pierwszej podróży zagranicznej wybranego w maju 2004 r. prezydenta RFN Horsta Köhlera jest Warszawa, a nie jak dotychczas Paryż.

Wzmocnienie współpracy
W listopadzie 2004 r. kanclerz Gerhard Schröder składa wizytę premierowi Markowi Belce. Podczas spotkania polityków zapada decyzja o powołaniu koordynatorów do spraw polsko-niemieckich kontaktów społecznych i współpracy przygranicznej. Funkcje te obejmują Irena Lipowicz i Gesine Schwan.

Zeit für einen neuen Realismus

Perspektiven der deutsch-polnischen Beziehungen in der EU

Eine „strategische Partnerschaft“ scheint also gegenwärtig nicht in Frage zu kommen. Deutschland und Polen müssen zunächst Erfahrungen in der EU-25 sammeln, um die Realitäten, insbesondere die Allianzbildungs- und Kompromissfindungsprozesse in der größeren Union einschätzen zu können. Überdies muss Polen erst einen neuen Konsens in der Außen- und Europapolitik finden, beziehungsweise lernen, mit einem Dismiss konstruktiv umzugehen. Vielleicht sollten beide Länder momentan den Widerstreit in den bilateralen Beziehungen zulassen. Möglicherweise hat eine Reaktivierung der bilateralen Beziehung erst dann eine Chance, wenn sich gewisse Auseinandersetzungen entladen haben. Bis dorthin ist ein neuer Realismus nötig. Eine Form der „pragmatischen Kooperation“ zwischen Deutschland und Polen scheint gegenwärtig ein wirklichkeitsnäherer Ansatz zu sein als eine auf die Spezifika und die „besondere Rolle“ der beiden Länder fußende Formel.

Czas na nowy realizm

Perspektywy stosunków polsko-niemieckich w UE Europejskiej

Wydaje się więc, że obecnie „partnerstwo strategiczne“ nie wchodzi w grę. Niemcy i Polska muszą wpiern zebrać doświadczenia w UE 25, żeby umieć ocenić fakty, szczególnie możliwości tworzenia sojuszy i szukania kompromisów w większej Unii. Ponadto Polska musi znaleźć nowy konsensus w polityce zagranicznej i europejskiej, czy też nauczyć się konstruktywnego podejścia do rozbieżności zdań. Może oba kraje powinny dopuścić rozbieżności w stosunkach dwustronnych. Być może reaktywacja stosunków bilateralnych dopiero wtedy będzie miała szansę, gdy rozładują się pewne spory. Do tego czasu konieczny jest nowy realizm. Forma „pragmatycznej współpracy“ między Niemcami a Polską wydaje się być obecnie bardziej realna niż formuła bazująca na specyfice i „szczególnej roli“ obu krajów.

Kai-Olaf Lang
DIALOG 69-70 (2005)

„Die Deutschen verstehen die Polen nicht mehr, und die Polen vertrauen den Deutschen nicht mehr“

Ich behaupte sogar, dass ist die schwerste Krise in den deutsch-polnischen Beziehungen seit dem Konflikt in der Grenzfrage 1950. Natürlich beruht sie in hohem Maße auf der Unfähigkeit, Verständnis füreinander aufzubringen. Aber ich habe schon vor längerer Zeit festgestellt, dass der tatsächliche Zustand der deutsch-polnischen Beziehungen schlechter ist, als offiziell erklärt wird. Erst in diesem Jahr sind jedoch die Voraussetzungen dafür geschaffen worden, sich davon wirklich zu überzeugen. Die gegenwärtige Krise hat einen psychologischen Hintergrund. Kurz und knapp kann man das so erklären: die Deutschen verstehen die Polen nicht mehr, und die Polen vertrauen den Deutschen nicht mehr. Auf der deutschen Seite herrschte in den letzten Jahren eine gewisse Selbstzufriedenheit. Das polnische Thema schien abgehandelt zu sein. Daran war auch etwas Wahres, denn wir haben schließlich einen gemeinsamen Erfolg errungen: die Aufnahme Polens in die NATO und EU ist ja beachtenswert. Doch es war schon seit längerem zu beobachten, dass die Schwäche unserer Beziehungen nach Erreichen dieses gemeinsamen Ziels offenbar werden würde.

„Niemcy przestali rozumieć Polaków, a Polacy nie ufają już Niemcom“

Powiem więcej: to najpoważniejszy kryzys w stosunkach polsko-niemieckich od czasu spięcia w kwestii granicy w 1950 roku. Oczywiście, w dużej mierze polega on właśnie na niezdolności do wzajemnego zrozumienia. Ale ja już dawno twierdziłem, że rzeczywisty stan stosunków polsko-niemieckich jest gorszy niż ten oficjalnie deklarowany. Dopiero w tym roku powstały natomiast warunki, by się o tym przekonać. Dzisiejszy kryzys ma podłoże psychologiczne. W największym skrócie można objaśnić to tak: Niemcy przestali rozumieć Polaków, a Polacy nie ufają już Niemcom. Po stronie niemieckiej panował w ostatnich latach stan samozadowolenia. Sprawa polska wydawała się załatwiona. Było w tym trochę prawdy, bo w końcu odnieśliśmy wspólny sukces: przyjęcie Polski do NATO i UE to nie było co. Jednak już od dawna było wiadome, że gdyby usunąć ten wspólny cel, okazałoby się, że nasze stosunki są bardzo słabe.

Janusz Reiter
DIALOG 65 (2004)

Mangel an Engagement

Die Deutschlandpolitik der Dritten Polnischen Republik auf dem Prüfstand

Statt einer vernünftigen Idee für eine positive polnische Deutschlandpolitik erleben wir ein Festival der Emotionen, bei dem die Mehrheit im Sejm zur Geißel einer lautstarken populistischen Minderheit wird, die dafür plädiert, die Ära der Nachsicht zu beenden und die Probleme von nun an dadurch zu lösen, dass man mit der Faust auf den Tisch haut.

Brak zaangażowania

Polityka niemiecka Trzeciej Rzeczypospolitej na cenzurowanym

Tymczasem zamiast rozważnego pomysłu politycznej polskiej niemieckiej mamy do czynienia z festiwalem emocji, w którym sejmowa większość staje się zakładnikiem krzykliwej i populistycznej mniejszości, optującej za końcem ery poślizgowości i rozwiązywaniem problemów poprzez walenie pięścią w stół.

Piotr Buras
DIALOG 68 (2004)

Zygmunt Januszewski